

Investigació i innovació en didàctica de les ciències socials

2014/2015

Codi: 102041

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500798 Educació primària	OT	0	0

Professor de contacte

Nom: Neus González Monfort

Correu electrònic: Neus.Gonzalez@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No hi ha cap requisit. Es recomana haver cursat les assignatures: Ensenyament i aprenentatge del Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural, i Didàctica de les Ciències Socials.

Objectius

- Analitzar i valorar la situació de la recerca en didàctica de les ciències socials a l'ensenyament primari.
- Utilitzar resultats de recerques per prendre decisions sobre l'ensenyament i l'aprenentatge de les ciències socials.
- Realitzar petites recerques formulant el problema, els supòsits, els objectius i la metodologia.
- Ubicar teòricament el problema de la recerca.
- Elaborar informes de recerca i compartir els resultats.

Competències

- Conèixer i aplicar a les aules les tecnologies de la informació i de la comunicació.
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Mantenir una actitud de respecte al medi (natural, social i cultural) per fomentar valors, comportaments i pràctiques que atenguin a la igualtat de gènere, equitat i respecte als drets humans.
- Reflexionar entorn les pràctiques d'aula per tal d'innovar i millorar la tasca docent. Adquirir hàbits i destreses per a l'aprenentatge autònom i cooperatiu i promoure'l entre els estudiants.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar la història, la geografia i les ciències socials des de les seves aportacions a la comprensió de la nostra societat i a la solució de problemes socials.
2. Elaborar models de seqüències didàctiques per l'etapa de primària, especialment aquells que poden facilitar la comprensió de la pluralitat democràtica, la diversitat cultural i la formació del pensament crític.
3. Identificar, descriure i analitzar la investigació en didàctica de les ciències socials i la seva aportació a la innovació, en relació als continguts, les estratègies o la comunicació a la societat actual.
4. Interpretar la innovació educativa en l'ensenyament de les ciències socials, des de les diferents disciplines de referència.
5. Interpretar la investigació i la innovació existents a partir de l'aplicació de les tecnologies de la informació i la comunicació, en l'ensenyament de les ciències socials en l'educació primària.

6. Realitzar una investigació a l'escola primària sobre l'ensenyament-aprenentatge de les ciències socials.

Continguts

1. La indagació en els problemes de l'ensenyament i l'aprenentatge de les ciències socials a l'educació primària: situar-se en el temps, en l'espai, comprendre les causes, les intencions, les relacions socials,...
2. Les investigacions sobre els aprenentatges de l'alumnat: representacions socials i aprenentatge de conceptes (poder, conflicte, diferència, canvi i continuïtat, interrelació,...)
3. Les investigacions sobre el coneixement social i els continguts escolars.
4. Les investigacions sobre propostes educatives, l'ús dels llibres de text i materials curriculars de ciències socials.
5. Les investigacions sobre les competències del professorat per ensenyar ciències socials.
6. La recerca i la innovació didàctica. Els i les mestres i la recerca.
7. La metodologia de la recerca en didàctica de les ciències socials, la investigació qualitativa a l'escola i els instruments de recerca en didàctica de les ciències socials: qüestionaris, entrevistes, grups, biografies, observacions, experimentació de seqüències didàctiques,...

Metodologia

El protagonista en el procés d'ensenyament aprenentatge és l'estudiant i és sota aquesta premissa que s'ha planificat la metodologia de l'assignatura.

Es portaran a terme diferents tipus d'activitats, per assegurar l'adquisició dels coneixements, entre d'altres:

- Exposició per part del docent de les línies de recerca fonamentals sobre l'ensenyament i l'aprenentatge de les ciències socials, la geografia i la història a l'educació primària.
- Estudis de recerques concretes de didàctica de les ciències socials a l'educació primària, orientades a la innovació de la pràctica educativa.
- Lectures i comentaris de textos, a nivell individual i grupal.
- Estudis de recerques concretes de didàctica de les ciències socials a l'educació primària, orientades a la innovació de la pràctica educativa, a nivell individual i grupal.
- Realització de propostes de recerques per a la seva exposició i debat, i seguiment del treball individual o en grup sobre la planificació de petites recerques.
- Realització d'una petita recerca per afavorir la innovació en l'ensenyament-aprenentatge de les ciències socials a l'educació primària.
- Construcció d'una carpeta d'aprenentatge.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposició i anàlisi de les línies de recerca fonamentals sobre l'ensenyament i l'aprenentatge de les ciències socials, la geografia i la història a l'educació primària.	45	1,8	1, 3, 4, 5
Tipus: Supervisades			
Anàlisi de textos sobre investigació i innovació en DCS, a nivell individual o grupal	30	1,2	1, 3, 4, 5
Tipus: Autònomes			
Construcció d'una carpeta d'aprenentatge	5	0,2	2

Lectures i comentaris de textos sobre recerca i innovació en DCS	10	0,4	4, 5
Realització d'una petita recerca i exposició dels resultats obtinguts	60	2,4	2, 6

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà al llarg de tot el curs acadèmic mitjançant les activitats que es realitzin (el programa lliurat a l'inici de l'assignatura concretarà les activitats i lliuraments a realitzar), i que s'inclouran en una carpeta d'aprenentatge (l'índex de la carpeta d'aprenentatge es lliurarà a l'inici de l'assignatura).

L'assistència a les classes presencials de l'assignatura és obligatòria en un 80%, per poder ser avaluat. En cas contrari, la qualificació final serà de 'no presentat'.

Cal poder ser avaluat d'aquesta assignatura, cal obtenir una qualificació positiva o aprovat de l'activitat de "Realització d'una petita recerca" (és a dir, obtenir una qualificació de cinc sobre deu, o superior). En cas contrari, la qualificació final serà de 'suspès'.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Construcció d'una carpeta d'aprenentatge	10%	0	0	1, 2, 3, 4, 5
Exposició oral dels resultats de la recerca realitzada	15%	0	0	3, 6
Lectures de textos, anàlisi i reflexió sobre les temàtiques tractades a classe	25%	0	0	3, 4, 5
Realització d'una petita recerca	50%	0	0	3, 5, 6

Bibliografia

Revistes i bibliografia: Enseñanza de las Ciencias Sociales

Bibliografia general:

CAÑAL, P. et al. (1997): Investigar en la escuela: elementos para una enseñanza alternativa. Sevilla: Diada

CARR, W. (ed.) (1997): Calidad de la enseñanza e investigación acción. Sevilla: Diada.

ELLIOTT, J. (1989): Práctica, recerca i teoria en educació. Vic. Eumo editorial

HOPKINS, D. (1989): Investigación en el aula. Guía del profesor. Barcelona: PPU

MANEN, M. van (2003): Investigación educativa y experiencia vivida. Barcelona,. Idea books Investigació i innovació en didàctica de les ciències socials 2012 - 2013

PERRIN_GLORIAN, M.-J./REUTER, Y. (éds.) (2006): Les méthodes de recherche en didactiques. Presses Universitaires du Septentrion.

STAKE, R. E. (1998): Investigación con estudio de casos. Madrid. Morata.

STENHOUSE, L. (1987): La investigación como base de la enseñanza. Madrid: Morata

WOODS, P./HAMMERSLEY, M. (1995): Género, cultura y etnia. Informes etnográficos. Barcelona.

Paidós/MEC

Bibliografia bàsica:

ÁVILA, R.M.; RIVERO, P.; DOMÍNGUEZ, P.L. (Coords.) (2010). Metodología de investigación en Didáctica de las Ciencias Sociales. Zaragoza: Institución Fernando el Católico. Diputación de Zaragoza/ AUPDCS.

BARTON, Keith C. (ed.) (2006): Research Methods in Social Studies Education. Contemporary Issues and Perspectives. Information Age Publishing Inc.

CARRETERO, M./VOSS, J. F. (comps.) (2004): Aprender y pensar la historia. Buenos Aires/Madrid. Amorrortu Editores

- GÉRIN-GRATALOUP, A-M./TUTIAUX-GUILLON, N. (2001): "La recherche en Didactique de l'Histoire et de la Géographie depuis 1986. Essai d'analyse". In Perspectives Documentaires en Éducation, nº 53. Paris, INRP, 5-11
- HENRÍQUEZ, R./PAGÈS, J. (2004): "La investigación en didáctica de la historia". Educación XX1 nº 7, Facultad Ciencias de la Educación, UNED, 63-83
- LEVSTIK, Linda S./TYSON, Cynthia A. (eds.) (2008): Handbook of Research in Social Studies Education. Routledge, New York/London.
- PAGÈS, J. (1997a): "Líneas de investigación en didáctica de las Ciencias Sociales". Benejam, p./Pagès, j. (coord.): Enseñar y aprender Ciencias Sociales, Geografía e Historia en la Educación Secundaria. ICE-Universidad de Barcelona/Horsori, p. 209-226
- PAGÈS, J. (1997b): "La investigación sobre la formación inicial del profesorado para enseñar ciencias sociales". Asociación Universitaria del Profesorado de Didáctica de las Ciencias Sociales (ed.): La formación del profesorado y la didáctica de las ciencias sociales. Sevilla: Diada, p. 49-86.
- PÀGÈS, J.; SANTISTEBAN, A. (2011). La investigación sobre la enseñanza y el aprendizaje en la educación primaria. En Santisteban, A.; Pagès, J. (coords.). Didáctica del Conocimiento del Medio Social y Cultural. Madrid: Síntesis. 105-121.
- SANTISTEBAN, A. (2006). "Futuros posibles de la investigación en didáctica de la historia: aportaciones al debate". Reseñas de Enseñanza de la Historia, 4, 101-122. Universitas. APEHUN (Asociación de Profesores de Enseñanza de la Historia de Universidades Nacionales). Argentina. - SANTISTEBAN, A. (2007). Una investigación sobre cómo se aprende a enseñar el tiempo histórico. Enseñanza de las Ciencias Sociales, 6, 19-29.
- SHAVER, J. P. (ed.) (1991): Handbook on Research on Social Studies Teaching and Learning. A Project of the National Council for the Social Studies. New York. Macmillan
- SHAVER, J. P. (2001): "The Future of Research on Social Studies-For What Purpose?". STANLEY, W. B. (ed.): Critical Issues in Social Studies Research for the 21 Century. Greenwich, Connecticut, Information Age Publishing IAP, 231-25
- STODOLSKY, S. S. (1991): La importancia del contenido. Actividades en las clases de matemáticas y ciencias sociales. Barcelona. Paidós/MEC
- TRAVÉ, G. (2001): "Líneas de investigación en didáctica de las ciencias sociales". POZUELOS, F. J./TRAVÉ, Investigación i innovació en didàctica de les ciències socials 2012 - 2013 4G. (eds.): Entre pupitres. Razones e instrumentos para un nuevo marco educativo. Huelva. Universidad de Huelva, 173-239.